

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Organisation Region Värmland	Version 8
Dokumentägare Helen Jansson Hygiensjuksköterska	Fastställare Andreas Harling Bitr smittskyddsläkare	Giltig fr.o.m. 2025-05-13	Giltig t.o.m. 2027-05-13

ESBL - patient med bärarskap - poliklinisk vård och dagvård

Gäller för: Hälso- och sjukvård

Tillämpa basala hygienrutiner

Nödvändig medicinsk behandling eller omvårdnad får aldrig fördröjas eller undanhållas patient på grund av misstänkt eller konstaterat bärarskap av ESBL.

ESBL (Extended Spectrum Beta-Lactamase) är ett samlingsnamn för enzymer som kan bryta ned flera av de antibiotika som vanligtvis kan användas för behandling av exempelvis urinvägsinfektioner. Tarmbakterier utgör majoriteten av de bakterier som kan bära på ESBL, främst E.coli eller Klebsiella.

Smittspridning

Tarmbakterier sprids framför allt genom direkt eller indirekt kontaktsmitta, det vill säga via händer, ytor och föremål. Risken för smittspridning ökar vid följande riskfaktorer:

- diarré
- stomi med ökat flöde
- urinvägskateter, inkl. RIK
- urininkontinens med läckage till omgivningen
- dränage och andra hudpenetrerande slangar, inkl. pyelostomi (utom PVK/central infart)
- infekterade och vätskande sår
- oförmåga att medverka i givna hygienrutiner, till exempel hos patient med kognitiv svikt.

ESBL-bärare utan riskfaktorer löper mycket liten risk att sprida ESBL. Detta gäller även för patienter med enbart KAD/RIK utan någon övrig riskfaktor.

Placering

Patient med följande ska inte sitta i väntrum:

- vätskande sår som inte är täckta med förband
- läckande dränage
- läckande urinvägskateter
- diarré

Undersökningsrum

- Kontaktytor i mottagningsrummet ska vara fria från föremål.
- Ta fram det material och den utrustning som behövs, kassera överblivet material.

Undersökningsrum dagvård

ESBL-bärare utan riskfaktor samt ESBL-bärare med KAD/RIK utan övrig riskfaktor:

- kan vårdas på flersal förutsatt att basala hygienrutiner följs.

ESBL-bärare med riskfaktor:

- enkelrum med egen toalett
- kontaktytor i mottagningsrummet ska vara fria från föremål
- ta fram det material och utrustning som behövs, kassera överblivet material.

Transporter

Det föreligger ingen smittrisk att transportera patient med ESBL i taxi då patienten är påklädd och eventuella sår är täckta med förband. Föraren har ingen rättighet att bli informerad om bärarskapet.

Ambulans- och sjuktransport ska informeras om ESBL om riskfaktorer föreligger och patienten ska inte samtransporteras med annan patient.

Tvätt

Hanteras som vanlig tvätt. Tvättsäck på rummet vid riskfaktorer.

Avfall

Hanteras som vanligt avfall. Sopsäck på rummet vid riskfaktorer.

Städning

- Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel.
- Vid läckage av kroppsvätskor städas kontaktytor i rummet med Virkon.
- Om patienten med riskfaktorer har fått behandling på dagvårdsmottagning och legat en längre tid (> 1 timme) städa rum och toalett, om den använts av patienten, med Virkon. Bearbeta ytorna noga.
- Golv städas med förfuktade golvmoppar alternativt rengöringsmedel enligt normal rutin om inte kraftig förorening på golv har förekommit.
- Desinfektera eventuell städutrustning.
- Medicinteknisk utrustning avtorkas med Des +45 eller enligt tillverkarens anvisning.

[Se mer information om ESBL på Smittskydd Värmlands webbplats.](#)

Utarbetad av: Helen Jansson, Monika Carlson och Andreas Harling